

Zpráva o činnosti Českého národního komitétu pro dějiny věd a techniky za rok 2014

1. Schůze Komitétu

Komitét se v roce 2014 sešel jednou, a to 13. listopadu na hostitelském pracovišti – Ústavu dějin UK a Archivu UK na Ovocném trhu 3–5. Předsednictvo i sekretariát Komitétu byl se členy především v elektronickém kontaktu. Sekretariát průběžně rozesílal zprávy o pořádaných mezinárodních akcích a o činnosti mezinárodních organizací.

Předseda Komitétu prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc., informoval členy o schválení nového **Organizačního a jednacího řádu** Českého národního komitétu pro dějiny vědy a techniky začátkem roku 2014 i o zaplacení členského příspěvku v květnu t.r.

2. Spolupráce s Evropskou společností pro dějiny vědy (*European Society for the History of Science, ESHS*)

Členové Komitétu byli seznamováni s činností ESHS jednak prostřednictvím oficiální webové stránky (www.eshs.org – vyšly např. elektronické proceedings z athénské kongresu v roce 2012), jednak osobně některými členy Komitétu (doc. RNDr. S. Štrbáňová, CSc., a PhDr. M. Sekyrková, CSc., účastnice zářijového kongresu v Lisabonu).

Doc. RNDr. S. Štrbáňová, CSc.: informace o kongresu v Lisabonu: silně vzrostla členská základna; je nová politika placení členských příspěvků (členové ESHS mají slevu na konferenčních poplatcích a jako dříve elektronický přístup na časopis *Centaurus*). Potřeba zvýšení členské základny v ČR. Bylo zvoleno nové vedení ESHS, S. Štrbáňová je Past-President. Novou prezidentkou se stala Karine Chemla, Francie, President Elect je Antoni Malet, Španělsko (oba historici matematiky). Nová sekretářka je Erika Luciano z Itálie. Změnilo se také složení Vědecké rady ESHS: Emilia Calvo (Španělsko), Olga Elina (Rusko), Efthymios Nicolaidis (Řecko), Emma Sallent Del Colombo (Španělsko), Felicitas Seebacher (Rakousko), Ana Simões (Portugalsko), Annette Vogt (Německo), Bāichūn Zhāng (Čína). Lisabonský kongres je celý on-line (jeho program, abstrakta, viz <http://eshs2014.ciuht.com>).

PhDr. M. Sekyrková, CSc.:

– spolu s maďarským kolegou A. Szilárd Tarem a prof. M. Ashem z Rakouska zorganizovala na lisabonském kongresu úspěšné sympóziu „*Provincial“ Universities, Science and Scholarship, etc.* Jeho proceedings budou zveřejněny jako mimořádné anglickojazyčné číslo DVT. Koeditorem bude prof. Ash.

– Příští rok se bude v Praze v Karolinu (4.–6. 6. 2015) konat mezinárodní konference *Gendering Science: Women and Men Producing Knowledge*, tzv. in between konference Commission on Women and Gender in Science, Technology and Medicine IUHPS/DHST. Má již web, kde jsou všechny aktuality: <http://en.zenyaveda.cz/218-gender-science/upcoming/conference-gendering-science-women-and-men-producing-knowledge>. Hlavním organizátorem je Společnost pro dějiny vědy a techniky ve spolupráci s dalšími institucemi.

– 7. mezinárodní kongres ESHS se bude konat 22. – 24. září 2016 v Praze pod názvem *Science, Technology and Medicine and Power. Science, Technology and Medicine as Power* a bude mít web www.7eshs2016.cz. Web bude spuštěn před koncem letošního roku. Informace o konferenci budou i na stránkách ESHS, tedy www.eshs.org.

3. Spolupráce Komitétu s Mezinárodní unií pro dějiny a filozofii vědy a techniky / Divizí pro dějiny vědy a techniky (*International Union for History and Philosophy of Science*)

and Technology / Division of History of Science and Technology, IUHPST/DHST) a s Mezinárodní radou vědeckých unií (International Council of Scientific Unions, ICSU) Komitét stejně jako jeho členové byli pravidelně informováni, zejména prostřednictvím oficiální webové stránky (www.dhstweb.org), o činnosti IUHPST/DHST a ICSU.

4. Podíl Komitétu a jeho členů na spolupráci s jinými mezinárodními organizacemi, účast na mezinárodních akcích a další aktivity

Členové Komitétu se podíleli na činnosti řady významných mezinárodních organizací pro dějiny vědy, techniky a medicíny a informovali o jejich aktivitách ostatní členy na zasedáních Komitétu. Účastnili se též celé řady mezinárodních vědeckých konferencí většinou s vyzvanými referáty. Výběr z dalších akcí pořádaných členy Komitétu a jejich nová členství:

Prof. PhDr. Marcela Efmertová, CSc., a Ing. Jan Mikeš zorganizovali ve dnech 10.–12. 11. 2014 v Praze (FEL ČVUT v Praze a NTM Praha) 2. mezinárodní konferenci (první se konala v roce 2010 také v Praze) s názvem *Postupně propojovaný svět – Elektrotechnické firmy v evropské společnosti koncem 19. a v průběhu 20. století* (viz <http://www.fel.cvut.cz/histech/index.html>) a vystoupili na ní s referáty.)

Doc. RNDr. Martina Bečvářová, PhD.: spolupřádala 35. mezinárodní konferenci *Historie matematiky*, která se konala ve Velkém Meziříčí ve dnech 22. 8. až 26. 8. 2014 (účastníci z ČR, Slovenska, Polska, Ukrajiny a Tunisu). Konferenční sborník je k dispozici v tištěné i webové podobě (J. Bečvář, M. Bečvářová (eds.), Praha, Matfyzpress 2014, 273 stran, ISBN 978-80-7378-265-8, webová stránka <http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/konference/hlavnindex.htm>).

Na srpen 2015 je plánována 36. mezinárodní konference historie matematiky. Plánován je též XII. seminář z historie matematiky pro vyučující na středních školách (téma Eukleidés a věda v Alexandrii, více http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/seminar_ss/index.html). Úspěšně se rozvíjela i edice *Dějiny matematiky*, která získává mezinárodní ohlas a mezioborový respekt (viz <http://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/Edice/Edice.htm>).

Prof. PhDr. P. Svobodný, PhD.:

– Člen International Commission for the History of Universities <http://www.cihu-ichu.org/index.php?id=44&L=http%3A%2F%2Fwww.rilnationalpark.org%2Fimages%2Fgenerated%2Fisiced%2Fjati%2F>, člen Steering Committee of the International Council on Archives / Section of University and Research Institution Archives (ICA/SUV), od 2014 (na webu ještě nové složení není uvedeno) <http://www.library.illinois.edu/ica-suv/index.php>.

Doc. RNDr. S. Štrbáňová, CSc.: Příští rok se uskuteční *10th International Conference on the History of Chemistry*, Aveiro, Portugalsko, kterou uspořádá Working Party on the History of Chemistry EuChemS na téma *Chemical Biography in the 21st Century* ve dnech 9.-12. září 2015. Web konference je: <http://10ichc-2015.web.ua.pt/>. Týkat se bude uplatnění biografické analýzy v dějinách vědy.

Doc. RNDr. Alena Šolcová, PhD.: proběhlo několik úspěšných akcí věnovaných dějinám matematiky (konference v Maďarsku, konference věnovaná Bolzanovi v Praze, po stopách astronoma Davida).

5. Spolupráce se Společností pro dějiny vědy a techniky

Společnost pro dějiny vědy vyhlašuje 3. ročník soutěže o *Cenu dr. Zdeňka Horského*, do níž je možno přihlašovat kvalifikační práce z dějin vědy. Podmínky lze nalézt na www-stránkách Společnosti. Příhlášky je třeba podat do 28. února, týká se prací obhájených v letech 2013 a 2014. Za loňský rok Cenu dostal dr. Filip Hrbek, udělení Ceny bude vyhlášeno 27. 11.

6. Členské a organizační záležitosti

Vedení Komitétu pracovalo ve stejném složení jako v minulém roce (prof. Ivan Jakubec – předseda, prof. Petr Svobodný – místopředseda, dr. Alena Hadravová – tajemnice). Pokračovala aktualizace webových stránek Komitétu, které jsou součástí www stránek ÚSD AV ČR, v.v.i., dobrá je informační provázanost se zahraničními partnery (IUHPST/DHST).

7. Poděkování

Komitét si váží stálé podpory, které se mu dostává ze strany Rady pro zahraniční styky. Současně Komitét děkuje Ústavu dějin UK a Archivu UK za možnost konání schůzí Komitétu a předsednictva v prostorách Ústavu a Ústavu pro soudobé dějiny a Kabinetu dějin vědy za poskytnutím prostoru na webových stránkách Ústavu pro soudobé dějiny.

V Praze, dne 20. listopadu 2014

Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc.
Předseda Komitétu